

I. Tìm hiểu chung:

1. **Khái niệm ca dao, dân ca:** SGK/35.
2. **Thể thơ:** thơ lục bát, biến thể lục bát.
3. **PTBĐ:** biểu cảm.

II. Đọc hiểu văn bản:

✦ NHỮNG CÂU HÁT VỀ TÌNH CẢM GIA ĐÌNH:

Bài ca dao 1: “Công cha.....ghi lòng con ơi”:

- Lời mẹ ru con, nói với con về công ơn cha mẹ và bổn phận của người làm con.
- Hình ảnh so sánh trừu tượng mà cụ thể:
 - + Công cha - núi ngất trời
 - + Nghĩa mẹ - nước ngoài biển Đông.
- Khẳng định công lao to lớn, tình yêu thương vô bờ của cha mẹ dành cho con.
- "Cù lao chín chữ ghi lòng con ơi !"
- Giọng điệu tôn kính, nhẩn nha, tâm tình về công ơn trời biển của cha mẹ và bổn phận làm con là phải biết ghi nhớ, kính trọng, hiếu thảo.
- **Lời khuyên thấm thía, sâu sắc về bổn phận trách nhiệm của con cái: phải biết hiếu đạo.**

✦ NHỮNG CÂU HÁT VỀ TÌNH YÊU QUÊ HƯƠNG, ĐẤT NƯỚC, CON NGƯỜI:

Bài ca dao số 4: “Đứng bên ni đồng.....nặng hồng ban mai”.

- * Hai câu đầu: quang cảnh cánh đồng quê hương.
- Từ láy gợi hình gợi tả: mênh mông, bát ngát
- Phép đối, điệp ngữ, đảo ngữ.
- Không gian rộng lớn, mênh mông, trù phú, đầy sức sống của cánh đồng lúa.
- * Hai câu cuối: hình ảnh cô gái đi thăm đồng trẻ trung.
- Từ ngữ, hình ảnh so sánh đặc sắc, gợi tả.
- Gợi lên nét đẹp thanh xuân, căng tràn sức sống của cô thôn nữ.
- **Bài ca dao cho thấy sự gắn bó giữa con người với thiên nhiên, niềm tự hào và lòng yêu quê hương sâu sắc.**

✦ NHỮNG CÂU HÁT THAN THÂN:

Bài ca dao số 2: “Thương thay..... người nào nghe”.

- Lời người lao động thương cho thân phận những con vật nhỏ bé gần gũi và cũng là chính mình.
- Điệp từ: thương thay, kiếm ăn được mấy.
- Bày tỏ nỗi thương cảm xót xa, đồng cảm sâu sắc cho những cuộc đời cay đắng, vất vả, lận đận.
- Hình ảnh ẩn dụ, tượng trưng:
 - + Con tằm: thân phận suốt đời bị kẻ khác bòn rút.
 - + Con kiến: vất vả, xuôi ngược làm lụng mà vẫn nghèo khó.

+ Con hạc: liên tưởng đến cuộc đời phiêu bạt lận đận với những cố gắng vô vọng.

+ Con cóc: thấp cổ bé họng, chịu nhiều oan trái

→ Mượn hình ảnh các con vật bé nhỏ gần gũi, người dân vừa bày tỏ những đồng cảm, xót xa cho thân phận chịu nhiều đắng cay vừa tố cáo xã hội phong kiến đầy bất công.

✦ NHỮNG CÂU HÁT CHÂM BIẾM:

Bài ca dao: “Cái cò...đêm thừa trông canh”

- Chân dung chú tôi:

+ Hay tửu hay tắm.

+ Hay nước chè đặc.

+ Hay nằm ngủ trưa.

+ Ước ngày mưa.

+ Ước đêm thừa trông canh.

→ Phép liệt kê, nói ngược, giọng điệu nhẹ nhàng, bốn cột.

→ Giấu cột, châm biếm nhân vật chú tôi.

→ Chế giễu hạng người lười biếng, nghiện ngập.